

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 40'/45'

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΤΑΞΗ: Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Κατανόηση διδαγμένου κειμένου

(Μονάδες 30)

Κείμενο 1

Οἴσθα οὖν ὃ μέλλεις νῦν πράττειν, ἢ σε λανθάνει; ἦν δ' ἐγώ. Τοῦ πέρι; Ὅτι μέλλεις τὴν ψυχὴν τὴν σαυτοῦ παρασχεῖν θεραπεῦσαι ἀνδρί, ὡς φῆς, σοφιστῆ· ὃ τι δέ ποτε ὁ σοφιστῆς ἐστί, θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἴσθα. καίτοι εἰ τοῦτ' ἀγνοεῖς, οὐδὲ ὅτῳ παραδίδως τὴν ψυχὴν οἴσθα, οὔτ' εἰ ἀγαθῷ οὔτ' εἰ κακῷ πράγματι. Οἶμαί γ', ἔφη, εἰδέναι. Λέγε δὴ, τί ἡγῆ εἶναι τὸν σοφιστῆν; Ἐγὼ μὲν, ἦ δ' ὅς, ὥσπερ τοῦνομα λέγει, τοῦτον εἶναι τὸν τῶν σοφῶν ἐπιστήμονα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἔξεστι λέγειν καὶ περὶ ζωγράφων καὶ περὶ τεκτόνων, ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ τῶν σοφῶν ἐπιστήμονες· ἀλλ' εἴ τις ἔροιτο ἡμᾶς, Τῶν τί σοφῶν εἰσιν οἱ ζωγράφοι ἐπιστήμονες, εἴπομεν ἂν πού αὐτῷ ὅτι τῶν πρὸς τὴν ἀπεργασίαν τὴν τῶν εἰκόνων, καὶ τᾶλλα οὕτως. εἰ δέ τις ἐκεῖνο ἔροιτο, Ὅ δὲ σοφιστῆς τῶν τί σοφῶν ἐστιν; τί ἂν ἀποκρινοίμεθα αὐτῷ; ποίας ἐργασίας ἐπιστάτης; Τί ἂν εἴπομεν αὐτὸν εἶναι, ὃ Σώκρατες, ἢ ἐπιστάτην τοῦ ποιῆσαι δεινὸν λέγειν;

Πλάτωνος Πρωταγόρας Δ'

A.1. Να αποδώσετε μόνο τις υπογραμμισμένες προτάσεις του πιο πάνω κειμένου (Κείμενο 1) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

(μονάδες 20)

A.2. Να γράψετε ό,τι ζητείται για τα πιο κάτω.

α. καίτοι εἰ τοῦτ' ἀγνοεῖς, οὐδὲ ὅτῳ παραδίδως τὴν ψυχὴν οἴσθα

Σε τι αναφέρεται η αντωνυμία **τοῦτ'**;

β. *Τί ἂν εἴποιμεν αὐτὸν εἶναι, ὃ Σώκρατες, ἢ ἐπιστάτην τοῦ ποιῆσαι δεινὸν λέγειν;*

Σε ποιον αναφέρεται η αντωνυμία **αὐτόν**;

(μονάδες 10)

B. Κατανόηση αδιδακτου κειμένου

(Μονάδες 25)

Κείμενο 2

Στο έργο Περὶ ἀντιδόσεως ο Ἰσοκράτης υπερασπίζεται τον εαυτό του στο δικαστήριο, όταν κάποιος τον προσκάλεσε σε αντίδοση (= πρόταση για ανταλλαγή περιουσιών).

Οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογῆσαι τοὺς νόμους πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους εἶναι τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ἢ μὲν τούτων χρῆσις τοῦτ' ὠφελεῖν μόνον πέφυκεν, τὰ κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὰ συμβόλαια τὰ γινόμενα πρὸς ἡμᾶς αὐτούς· εἰ δὲ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε καὶ δικαίως καὶ τῇ πόλει συμφερόντως. χρῆ δὲ τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ ἀμφοτέρα μὲν ταῦτα σπουδάζειν, αὐτοῖν δὲ τούτοις τὸ μείζον καὶ τὸ πλεονος ἄξιον προτιμᾶν.

Ἰσοκράτους *Περὶ ἀντιδόσεως* 79-80

Λεξιλόγιο:

αὐτοῖν δὲ τούτοις (δυσικός αριθμός)= από αυτά τα δύο

B. Να αποδώσετε μόνο τις υπογραμμισμένες προτάσεις του πιο πάνω αδιδακτου κειμένου (Κείμενο 2) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

Γ. Αδιδακτο κείμενο για ορθογραφία

(Μονάδες 5)

Γ.1. Υπαγόρευση ορθογραφίας

[Σωκράτους δὲ ἐγὼ τῶν μὲν λόγων οὐκ ἔμπειρός εἰμι, ἀλλὰ πρότερον, ὡς ἔοικε, τῶν ἔργων ἐπειράθην] Πλάτωνος *Λάχης* 188e

(μονάδες 4)

Γ.2. Να συμπληρώστε τα γράμματα που λείπουν από τις λέξεις, ώστε να είναι ορθογραφικά σωστές. Αν χρειάζεται, να τις τονίσετε.

ἐκεῖ αὐτὸν ἠῦρον ἄξιον ὄντα λόγων καλ__ν καὶ πᾶσ__ς παρρησίας.

(Πλάτωνος *Λάχης* 189a)

(μονάδα 1)

Δ. Γλωσσικές παρατηρήσεις (γραμματικές, συντακτικές, λεξιλογικές) (Μονάδες 20)

Δ.1. Να γράψετε ό,τι ζητείται για καθέναν από τους ακόλουθους τύπους.

α. όμολογήσαι

Να γράψετε το β' πρόσωπο ενικού στην οριστική του Ενεστώτα στην ίδια φωνή.

β. γιγνώμενα

Να γράψετε το γ' πρόσωπο πληθυντικού στην προστακτική του Αορίστου β'.

(μονάδες 4)

Δ.2. α. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) της πιο κάτω λέξης διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο. Να διευκρινίσετε ποιον βαθμό γράφετε.

μεγίστων

(μονάδες 2)

Δ.2.β. Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους κλιτούς τύπους της πιο κάτω φράσης.

ή μὲν τούτων χρήσις

(μονάδες 2)

Δ.3.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο κάτω υπογραμμισμένους όρους.

i. πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους εἶναι τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων

ii. χρή δὲ τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ ἀμφοτέρα μὲν ταῦτα σπουδάξειν

(μονάδες 4)

Δ.3.β. *εἰ δὲ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε καὶ δικαίως καὶ τῇ πόλει συμφερόντως*

Να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο που υπάρχει στην πιο πάνω περίοδο λόγου έτσι, ώστε να δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν και μέλλον.

(μονάδες 4)

Δ.4.α. Να χωρίσετε τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους στα Αρχαία Ελληνικά. Στο β' συνθετικό να γράψετε το ρήμα στο α' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής.

- i. *παρασχεῖν* (Κείμενο 1)
- ii. *ὁμολογήσαι* (Κείμενο 2)

(μονάδες 4)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(Μονάδες 5)

Να μεταφέρετε το πιο κάτω κείμενο στα Αρχαία Ελληνικά.

Οι άρχοντες και οι πολίτες πρέπει να πειθαρχούν στους νόμους και να μη δέχονται χρήματα. Όλοι μαθαίνουν να βοηθούν την πατρίδα.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Μονάδες 15

Α.1. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε δύο (2) σωματικές μεθόδους που εντοπίζετε στο Κείμενο 1. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 8)

Α.2. «Εσύ ο ίδιος, λοιπόν, πηγαίνεις κοντά στον Πρωταγόρα, με σκοπό να γίνεις τι»; Και αυτός είπε, έχοντας κοκκινήσει –γιατί άρχισε πια να χαράζει το φως της ημέρας, ώστε αυτός να φαίνεται ολοκάθαρα: «Εάν βέβαια η απάντησή μου πρέπει να μοιάζει με τις προηγούμενες, είναι φανερό ότι πηγαίνω για να γίνω σοφιστής».

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* Γ'

Ο Πλάτων έγραψε τον διάλογο *Πρωταγόρας* με τη μορφή του «αφηγημένου διαλόγου», γεγονός που του παρείχε πολλές εκφραστικές δυνατότητες.

Να εξηγήσετε τον όρο «αφηγημένος διάλογος» και να παρουσιάσετε τεκμηριωμένα μία (1) εκφραστική δυνατότητα του συγγραφέα, με βάση το πιο πάνω απόσπασμα.

(μονάδες 7)

-ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ-